

דבר העורכים

על אף תקוותינו, כך כו יוצא לאור כאשר עם ישראל עדיין במלחמה עקובה מדם. עדיין דמנו ניגר, עדיין חיילינו נלחמים על קיומנו ועצמאותנו ומספר הזירות שאנו נלחמים בהן מתרחב. עדיין עשרות אזרחים וחיילים נמקים בעזה ועשרות גופות טרם הובאו לקבר ישראל. דווקא בעת זו מתגלים חיילינו במלוא עוצמתם ובמלוא חוסנם. אותם חיילים, צעירים יותר וצעירים פחות, שכוננו "דור הטיקטוק" ושהיו מי שהטילו ספק בערכים שלהם, במסירות הנפש, בעוצמות ובתעצומות שלהם מתגלים כגיבורים אמיתיים. גבורתם ניכרת, ערכיהם באים לידי ביטוי ומוכנותם להקריב את חייהם משמשת אות ומופת. נכונותם לשרת שירות מהותי ביחידות מאתגרות מרקיעה שחקים ומעוררת הערכה והוקרת תודה עמוקות.

חיילים אלה צמחו בבתיים, במערכות חינוך ובתנועות נוער שספגו מהם ערכי אהבת ארץ ישראל ואחריות לשלום אזרחיה. הם "תוצרים" של החינוך שלנו. לעיתים אנחנו 'שוכחים' לזקוף זאת לזכות ההורים, המחנכים, המורים, המדריכים והיועצים החינוכיים.

עם זאת החברה שלנו עדיין שסועה, עוצמת המתחים לא פחתה ולא פעם מתגנב החשש שחלילה יימצא מי שישבור את הכלים. שיחות עם חיילים, צעירים ובוגרים וראיונות באמצעי התקשורת מלמדים שבטנק או בצוות הקרב קיימת רעות, אחוות אחים ואהבה. חיילים מכל הקשת החברתית לוחמים כתף אל כתף, וקולות השסעים כמעט שלא מגיעים אליהם. רבים מהנופלים מותירים צוואות שבהן הם מצווים עלינו להתאחד. להתאחד אין משמעו עמדה אחת. נהפוך הוא, דורשי רשומות מצביעים על ראשי התיבות של המילה יח"ד – יש חילוקי דעות. משמעות הצוואה להתאחד היא לאהוב, לחבק ולחיות יחד עם חילוקי הדעות. להשמיע דעות אחרות ולהתווכח בלהט, אבל לחיות יחד, להפנים שאנחנו עם אחד השואף לחיות בשלום ובשלווה. במילים אחרות, בין אחדות ואחידות אין אחידות.

לנו, היועצים החינוכיים, ולמחנכים מקום נכבד בשליחות זו למעננו, למען חטופינו, למען חיילינו ולמען הדורות הבאים ואזרחי המחר של מדינת ישראל.

הגיליון שלפנינו עשיר ורבגוני ואפשר לחלקו לארבעה שערים.

השער הראשון עוסק בעולמו המקצועי של היועץ החינוכי. בשער זה מציעים ד"ר לימור אפלבויס, פרופ' אריה כהן ופרופ' ניר מדג'ר שאלון לבדיקת תחושת החוללות המקצועית של היועץ החינוכי. ד"ר דנה אייזנקוט מתארת מחקר שבו בחנה את תפיסות יועצים חינוכיים כלפי מדיניות השילוב. ד"ר עמית רוטמן וגב' גליה אוסטרייכר-ליאון מתארים את עמדות מנהלים בחינוך ה'חופשי' והאנתרופוסופי כלפי תפקיד היועץ החינוכי. ד"ר עארף אברוג'ודר וד"ר אמאל אבו סעד מציעים את מודל היעוץ החינוכי כמנגנון תמיכה והעצמה של מורות בדואיות בתחילת דרכן בהוראה.

במוקד השער השני נמצאת מלחמת חרבות ברזל. בשער זה ד"ר דנה וימן-זקס וגב' אסלאם עאבד מתארות את הקשר בין חשיפת בני נוער ערביים לתכנים הקשורים במלחמה וחרדה להתנהגות בריגנית ברשתות החברתיות. ד"ר רעיה אלון, ד"ר אסנת רובין וד"ר רלי רוזנטל שופכות אור על הקשר בין תפקיד ההון הפסיכולוגי, התמיכה החברתית והרווחה הנפשית למסוגלות עצמית תעסוקתית של יועצים חינוכיים בימי מלחמת חרבות ברזל.

השער השלישי מתמקד בתפקיד היועצים החינוכיים בנוגע למורים. בשער זה ד"ר אסנת זורדה וד"ר נעם לפידות-לפלי מתארות את תפקידם של מורים בקידום מדיניות מכלילה בבית הספר. ד"ר סהראב מסרי מתארת את הקשר בין אמפתיה וניהול רגשות של מורים לאקלים הכיתתי המיטבי. ד"ר סאאיד בשארה וד"ר יצחק וייס חקרו את הקשר בין תפקידים ניהוליים וידע עולם להבנת הנקרא בקרב תלמידים לקויי למידה ותלמידים שאינם לקויי למידה.

השער הרביעי דן ביחסים בין הורים לילדים. בשער זה פרופ' סמדר בן אשר, ד"ר רונית שלו וד"ר אלה בן עטר עומדות על הקושי של הורים לתווך לילדים מציאות של איום ביטחוני ועל תפקידה של מערכת החינוך בעניין זה. נוסף על כך מוגש מאמרו של ד"ר צמרת ריקון והילה גביון הבוחן את הקשר בין מוסדות דיגיטליים לקשר של הורים וילדים.

פרופ' סמדר בן אשר ומר ישראל שורק סקרו את הספר "המצפן למצפון – דילמות אתיות בחינוך ובייעוץ חינוכי" – חיבורם של הרב יובל שרלו, פרופ' שלמה קניאל ושרגא פישמן. הסוקרים בחנו את אתגר השימוש בדילמות מוסריות חינוכיות מנקודת מבט חינוכית במציאות העכשווית וזו של המקורות היהודיים.

תודתנו לעושים במלאכה: למחברים, לסוקרים, לעורכת הלשון המסורה, לעורכת הגרפית, למכללת שאנן ולנשיא המכללה שעמלו, השקיעו ותרמו להוצאת גיליון זה לאור בתקופה כה מאתגרת.

בתקווה, בכמיהה ובתפילה שהגיליון הבא של הייעוץ החינוכי יצא לאור בתקופה שלווה יותר, כאשר החטופים ישוחררו, רעם התותחים יידום, חיילינו ישובו לביתם בריאים בגופם ונפשם, תושבי אזורי העימות יחזרו לביתם בבטחה ונוכל להביט לאחור על התקופה המאתגרת ולומר לעצמנו "יכול נוכל לה".

שלכם,

שרגא וסמדר